

[Formanden]

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

21) Første behandling af:

Forslag til lov om finansiel rekonstruktion af Det Danske Stålværk A/S.
(Lovforslag nr. L 227. Fremsat 13/5 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Lerke (S):

Den internationale stålkrise med store prisfald og afsætningsvanskeligheder har ramt det europæiske stålmarked hårdt. Sammenbruddet på stålmarkedet, der skete i sidste halvår af 1980, var en uforudset bet, der ramte Det Danske Stålværk meget hårdt med et driftsunderskud, der lå langt over det budgetterede. Det skyldes især mindre salgstonnage – på 44 mill. kr. under det budgetterede. Ligeledes lå salgspriserne 28 mill. kr. under det beregnede.

Det Danske Stålværk lod som følge af markedssammenbruddet foretage en omfattende analyse og beregning over mulighederne for at overleve på stålmarkedet. Resultatet er blevet en økonomisk plan, hvor alle parter må yde deres del, for at stålværket kan fortsætte.

For statens vedkommende drejer det sig om at bemyndige ministeren til på statens vegne at medvirke ved finansiel rekonstruktion af Det Danske Stålværk. Staten tegner præferenceaktier til et beløb af 54 mill. kr. Staten indskyder en ansvarlig lånekapital på 162 mill. kr. Den af staten tidligere i 1978 og 1980 indskudte ansvarlige lånekapital på 216 mill. kr. nedskrives til 72 mill. kr. Staten overtager forpligtelserne for tidligere garanterede lån. Statens deltagelse er

dog betinget af, at de øvrige brikker i rekonstruktionsplanen falder på plads.

Det er naturligvis en kedelig ting, at der sker en personalereduktion, men jeg forventer, at der i vid udstrækning tages menneskelige hensyn, og at tillidsmændene tages med på råd.

For Danmark er Det Danske Stålværk af en mærkbar valutamæssig betydning, 500 mill. kr. årlig. Derudover har det stor miljømæssig betydning, da det jo er vor eneste genbrugsvirksomhed af betydning. Ligeledes giver stålværket leverancesikkerhed.

Endelig skal det nævnes, at stålværket er den altdominerende virksomhed på Frederiksværkegnen. Det er ikke alene de beskæftigede på virksomheden, men snarere 5.000–6.000 mennesker, der er afhængige af stålværket.

Med disse ord, og idet jeg henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg på mit partis vegne anbefale en hurtig og velvillig behandling i udvalget.

Ellemann-Jensen (V):

Venstre kan ikke støtte industriministerens forslag til en rekonstruktion af Det Danske Stålværk. Venstre finder, at staten i stedet skal trække sig definitivt ud af sine engagementer i stålværket, og at staten ved at overtage sine tidligere afgivne lånegarantier og afskrive den indskudte ansvarlige lånekapital skal give plads for private forsøg på at videreføre virksomheden, hvis der da skønnes at være erhvervsøkonomisk baggrund for at fastholde en dansk stålindustri.

Vi håber meget, at man kan undgå en total lukning og afvikling af virksomheden. Det vil være et hårdt slag for byen og for egnen, hvis en sådan lukning skulle ske, og det vil være et hårdt slag for de mange mennesker, der vil blive kastet ud i ledighed, men der er da grund til at nævne, at den ledighed, der rammer 60.000 andre mennesker i denne tid – i forhold til, hvad ledigheden har været tidligere – også er et hårdt slag.

Vi finder ikke, at der i ministerens forslag til rekonstruktion af denne ene virksomhed er et rimeligt erhvervspolitisk perspektiv. Hvis vi ser dette forslag i sammenhæng med regeringens erhvervspolitik i øvrigt, er det meget vanskeligt at forstå, at regeringen vil satse så stærkt på denne enkelte virksomhed.

[Ellemann-Jensen]

Forslaget om, at staten direkte nu skal til at optræde som aktionær i virksomheden, vil vi vende os stærkt imod.

Det er tredje gang inden for 3 år, at staten nu skal træde til i stålvalseværket, og denne gang er det overordentlig store tal, der er tale om, uden at det lykkes at overbevise om, at en sådan rekningsaktion vil kunne lykkes. Stålvalseværket har opstillet et 5 års budget, som viser driftsøkonomisk balance i perioden under ét, men samtidig har man meget reelt og meget åbent gjort rede for svaghederne i dette flerårsbudget. Det fremgår således, at blot marginale ændringer i forudsætningerne om stabile priser og om et fastholdt prisforhold imellem skrot og stål vil få regnestykket til at falde sammen. Der er jo forhold, som trækker i retning af stigende skrotpriser, og der er forhold, som trækker i retning af en fortsat svag prisudvikling for stål. Begge disse bevægelser vil føre til et svagere økonomisk grundlag for en fortsat dansk stålproduktion.

I ministerens bemærkninger bliver der henvist til det forhold, at der i de senere år er etableret en betydelig stålkapacitet i en række oversøiske lande. På den baggrund kan man nok tvivle på, om forhandlingerne om fremtidige produktionsbegrænsninger i den europæiske stålindustri vil kunne give Danmark de kvoter, som er baggrunden for rekonstruktionsplanen. Jeg vil gerne spørge ministeren: har man rimeligt klare tilsagn om, at Danmark vil kunne bevare en kvota på de 550.000 t, som der regnes med for i år, og anser ministeren det for sandsynligt, at denne kvota vil kunne stige yderligere i de kommende 4 år, sådan som man regner med i rekonstruktionsplanen? Hvis Danmark ikke får den kvota, der regnes med, er regnestykket jo brudt sammen, og hvis andre europæiske lande ligesom Danmark fortsætter med at producere stort set uændrede mængder i de kommende år, vil forudsætningerne om stigende priser næppe heller kunne holde.

Alt i alt er der altså en meget betydelig risiko forbundet med rekonstruktionen, så betydelig, at man i dansk industri og i det øvrige danske erhvervsliv – nok ikke mindst landbruget – må undre sig, hvis regeringen under så usikre forhold vil ofre så betydelige beløb på en enkelt arbejdsplads. Det drejer sig om 330.000 kr. for hver af de arbejds-

pladser, man taler om at ville bevare i første omgang.

Vi ønsker, at regeringen igennem en generelt virkende erhvervspolitik skal lette situationen for de mange levedygtige virksomheder, så de kan sætte nye ting i gang. Det har regeringen afvist. Den vil altså her i stedet bruge over ½ mia kr. på en enkelt virksomhed, hvis levedygtighed fortsat vil være tvivlsom.

Risikoen bliver forøget ved, at regeringen nu vil indtræde som hovedaktionær i et rekonstrueret stålvalseværk. Det er et brud på en hidtidig positiv linje i dansk erhvervspolitik. Vi vil advare imod, at man binder statskassen til en enkelt industrivirksomheds fremtid på denne måde. Det vil ikke kunne undgå at blive en sovepude, som kan bremse en udvikling i retning af større effektivitet på virksomheden, og det er jo netop den udvikling, der på længere sigt vil være helt afgørende for virksomhedens beståen. For der er jo grund til at sige ved denne lejlighed, at stålvalseværket ikke levede op til de krav om produktivitetsfremmende lønsystemer, som blev stillet, sidste gang staten spændte et sikkerhedsnet ud. Jeg skal bede ministeren bekræfte, at arbejdsproduktiviteten på stålvalseværket i dag rent faktisk er væsentligt ringere end på tilsvarende stålværker andre steder i Europa. Den styrkelse af effektiviteten, som er nødvendig, vil få vanskeligt ved at slå igennem, hvis staten nu træder til som hovedaktionær og dermed garanterer fortsatte statslige kapitaltilførsler, når og hvis det måtte brænde på i fremtiden. Sporene fra Sverige burde skræmme på dette område.

Derfor vil vi nu under udvalgsarbejdet søge at få belyst mulighederne for en ordning, hvor staten træder ud af sine engagementer, konstaterer sine tab og så overlader virksomheden til den nuværende aktionærkreds eller andre interesserede fra det private erhvervsliv.

Kjelgaard (KF):

Sidst, folketinget havde første behandling af et lovforslag om statsstøtte til stålvalseværket, var den 21. maj 1980. Der var på det tidspunkt gået 2 år plus 2 dage siden den forrige behandling. Nu er der gået 1 år minus 2 dage. Tidsintervallerne bliver stadig kortere. Allerede nu, mindre end et år efter

[Kjelgaard]

sidste indsprøjtning, skal vi til at kigge på forholdene igen.

For at undgå gentagelser fra sidst vil jeg gerne henvise til det, jeg gav udtryk for den 21. maj 1980, Folketingstidende 1979-80 (2. saml.), sp. 9823-9825. Da der denne gang er tale om at gøre noget, vi ikke har set tidligere, nemlig at gøre staten til storaktionær, vil jeg gerne føje til, at vi i det konservative folkeparti absolut ikke kan acceptere, at staten indtræder som aktionær i private selskaber. Så er det lige meget, om selskabet er stort eller lille, rentabelt eller urentabelt, om der er mange af slagsen eller kun ét - som i det foreliggende tilfælde med stålvalseværket. Det er ikke nogen statsopgave at være aktionær. Det kan undtagelsesvis være en statsopgave at hjælpe en virksomhed eller en branche gennem en akut krise, men det er der jo ikke tale om her.

Hjælpen, der hele vejen igennem har været tænkt som midlertidig, er hidtil kun blevet forøget. I 1978 108 mill. kr. plus garantier på 213 mill. kr. I 1980 yderligere 108 mill. kr. Det vil i alt fra 1978 til nu sige ca. 425 mill. kr. Men har det hjulpet?

Jeg gav i 1980 udtryk for betænkelighed, for tvivl om, at det løste noget som helst problem at tilføre virksomheden ny kapital ad disse kanaler, og frygt for, at det bare blev en udskydelse af problemerne. Desværre har udviklingen vist, at tvivlen og frygten var berettiget. Det siger jeg ikke for at hovere, men kun som en repetition. I dag har vi den samme tvivl og den samme frygt.

Det gør selvfølgelig et stærkt indtryk, at alternativet til støtte og rekonstruktion er betalingsstandsning, konkurs og tab af et antal arbejdspladser. Flere tusinde arbejdspladser på én gang er til at få øje på. Men ærligt talt, hvem løfter en finger, fordi en mindre virksomhed med 10 eller 25 medarbejdere, som et lille samfund er fuldstændig afhængig af, går fallit? Ingen. Der er snesevis af virksomheder, der stopper hver eneste dag takket være den økonomiske udvikling som følge af regeringens økonomiske politik, og der bliver desværre stadig flere. De arbejdsløses antal er steget med adskillige tusinde det sidste halve år, uden at nogen har gjort noget effektivt ved det. Så det alternative skræmmebillede duer ikke.

Jeg tvivler i øvrigt også på, at det opstillede 5 års budget kan holde. Bare 1 pct. nega-

tiv afvigelse om året i relationerne mellem stål- og skrotpriser vælter budgettet, og det skulle undre mig, om alle de øvrige forudsætninger holder stik. Hertil kommer påvirkningerne fra u-landenes stålproduktion.

Vi tror ikke rigtig på, at det nytter at pumpe flere skatte kroner i foretagendet. Det må kunne videreføres på privat basis, og måske var folkeaktier en mulighed.

For at vise vores gode vilje til en løsning skal jeg foreslå industriministeren, at han fjerner punkt 1 og 2 i § 1 og ændrer punkt 3, så den ansvarlige indskudskapital ikke bare reduceres, men afskrives fuldt ud. Det giver virksomheden en forbedring på 216 mill. kr. Sammen med punkt 4, som drejer sig om 207 mill. kr. - plus renter, som vi vel ikke kan komme uden om - giver dette forslag virksomheden en øjeblikkelig forbedring på i alt et sted mellem 400 og 450 mill. kr. inkl. renter. Det er en god løsning, som ingen virksomheder har set mage til, og staten kommer helt ud af billedet og undgår derved også at blive aktionær. Resten må kunne klares på anden vis.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg har tidligere i dag brugt udtrykket »socialdemokratisk industriminister«, ikke blot industriminister. Det er naturligvis foranlediget af, at jeg skulle have det indslag i storebededagsferien, at jeg skulle læse på lektien vedrørende dette lovforslag. Det kneb mig voldsomt at falde i søvn i aftes, for jo mere jeg læste på det, jo mere frygteligt fremstår det.

Hvis man nu havde en koncernledelse i koncernen Danmark og man havde 400 eller 600 eller 800 mill. kr., som man syntes man ville satse på noget mere beskæftigelse og noget mere produktion, hvad ville man så gøre? Ville man satse på de afdelinger, der går dårligst, hvor man får færrest antal arbejdspladser for hver krone, man investerer, hvor man får den vanskeligst afsættelige produktion, når man investerer? Eller ville man være så dygtig i koncernledelsen, at man satse på de virksomheder eller afdelinger, der afkastede størst mulig profit i form af antal beskæftigede, i form af produktion?

Det lyder så flot, at vi skal redde 200 eller 400 eller 2.000, eller hvor mange arbejdspladser det reelt er man redder, men det, det dre-

[Askjær Jørgensen]

jer sig om, er, at hver gang man redder én arbejdsplads på stålvalseværket ved hjælp af en 300.000–400.000 kr., nedlægger man mindst 10. Det er helt fantastisk horribelt, at socialdemokraterne vil påberåbe sig, at man redder et stålvalseværk og arbejdspladserne. Man glemmer den negative side, som er 10 gange så stor og 10 gange så alvorlig som den positive side.

Vi skal pådattes, at vi skal have det sådan, at vi kan komme af med vores skrot. Ja men Europa vil gerne købe vores skrot. Om vi samler vores skrot på jernbanevogne, i skibe og på lastbiler og lader det skride ned til stålværkerne i Frankrig, Holland, Belgien og Tyskland eller det skal fra Jylland herover til Frederiksværk, det er da underordnet. Lad os eksportere skrottet, så er vi af med det. Lad os spare det energiforbrug, og lad os så få 10 gange så mange arbejdspladser ved at satse på de bedste virksomheder.

Det er ungefær et års tid siden, vi stod her og skulle stå model til industriministerens forklaring om, at nu skulle man bare lige gøre sådan og sådan, så ville det gå så godt. Ja, ja, ministeren anbefalede i hvert fald sit eget lovforslag til vedtagelse, og jeg læste bemærkningerne – jeg har dem på lager endnu. Der blev argumenteret for, at vi skulle tiltræde lovforslaget. Der gik en 2–3 måneder, så skvattede stålmarkedet sammen.

Inden vi kan blive færdig med udvalgsarbejdet vedrørende dette lovforslag, er det nødvendigt, at ministeren dokumenterer, at stålmarkedet ikke igen falder sammen. Det er også nødvendigt, at ministeren dokumenterer, at forbruget af de 600 mill. kr. af skatteydernes penge ikke koster 10 gange så mange arbejdspladser, som man holder i live. Der er en lang række ting, vi skal have afklaret, men først og fremmest situationen på stålmarkedet i Europa og i u-landene. Hvad betyder det med et politisk magtskifte i Frankrig? Hvad er der af andre faktorer – en masse forskellige faktorer – der kan få stålmarkedet til at skvatte sammen i hvert kvartal i de kommende 5 år?

Hvis et flertal i dette folketing vil tillade sig at satse 600 mill. kr. eller 400 mill. kr. eller 800 mill. kr., eller hvor meget det er, på noget så tvivlsomt som en branche, hvor der er al mulig sandsynlighed for, at markedet skvatter sammen en gang hvert kvartal, så har man sat rekord i uansvarlighed.

Det er helt fantastisk, hvis regeringens støttepartier vil følge dette op. Jeg vil gerne høre fra ordførerne for forligspartierne, hvis man går op og giver tilslutning til det her, hvilke arbejdspladser man nedlægger, når man trækker de 600 mill. kr. ud af den bedste del af dansk erhvervsliv. Hvilke arbejdspladser er det så, man nedlægger? Hvordan skal vi forklare husmændene i Vestjylland, at de skal gå konkurs på stribe, når vi bruger 600 mill. kr. på noget så usikkert som det her?

Til alle medarbejderne på stålvalseværket må jeg sige: vi står ikke over for det valg, om der skal være arbejdspladser på stålvalseværket eller ej. Vi står over for det valg, om der skal være 2.000 arbejdspladser på stålvalseværket – på betingelse af, at vi nedlægger mindst 10.000 andre. Af to onder må vi vælge det mindste. Så realistiske tør socialdemokraterne ikke være. Det tør vi.

Rahbæk Møller (SF):

Så er den her igen. For tredje gang skal vi til at redde stålvalseværket. Da sagen var til behandling sidste år, var socialistisk folkeparti villig til at deltage i redningsaktionen under forudsætning af, at det statslige indskud indgik som aktiekapital, og at det blev repræsenteret af de ansatte. Da det ikke var muligt at samle flertal om disse ting, stemte vi alligevel efter svære overvejelser for, men gjorde det klart, at det var sidste gang, vi ville være med til at putte statspenge i stålvalseværket uden nogen form for modydelse.

I år er det nye, at 54 mill. kr. af det statslige indskud faktisk bliver gjort til aktiekapital. Det fremgår af bemærkningerne, at denne ordning fremkommer efter krav fra de udenlandske finanskreditorens side, men vi vil alligevel være venlige nok til at se dette som et skridt i den rigtige retning. Men dermed er det gode også sagt.

Hvis vi ser på tallene og forudsætter, at værket reelt er værdiløst, tegner der sig følgende billede. De udenlandske og indenlandske bankforbindelser indrømmer en række rentenedsættelser, gældsnedskrivninger og gældshenstande, men da alle tilgodehavender formentlig er tabt, hvis firmaet går konkurs, er der ingen som helst gave i dette. Det er blot et forsøg på at redde en del af deres tilgodehavender. Når vi ser på, hvad der sker

[Rahbæk Møller]

af egentlige kontante betalinger, kommer aktionæerne med 54 mill. kr., staten kommer med i alt 423 mill. kr., hvoraf de 216 mill. kr. er en ny forpligtelse, medens de 207 mill. kr. skyldes en forpligtelse fra 1978, der nu udløses. Som resultat vil aktionæerne eje 70 pct. af værket efter rekonstruktionen og staten 30 pct. Denne sammenhæng er klart uacceptabel. Staten skal hoste op med langt de fleste penge, men får kun 30 pct. af aktiekapitalen i det rekonstruerede selskab.

Vi forstår meget vel, at regeringen føler sig forpligtet til at søge stålvalseværket reddet. Det er på mange måder en fornuftig virksomhed, og den har meget stor betydning for beskæftigelsen i det pågældende område. Men der er en lang række spørgsmål, der rejser sig. Hvorfor ikke undersøge muligheden for, at værket går i betalingsstandsning, hvorunder aktiverne kunne afhændes til et nydannet selskab, som meget gerne måtte være statsligt? Derved kunne værket slippe af med den gæld, der nu tynger så hårdt, og starte på en frisk.

Hvis denne løsning af den ene eller anden grund skulle være umulig, hvorfor lader man så ikke hele det statslige indskud indgå som aktiekapital? Tilsyneladende har ikke engang de udenlandske bankforbindelser noget herimod, og det er da også reglen snarere end undtagelsen rundt omkring i verden, at staten har væsentlige interesser i stålindustrien. Den statslige beskedenhed kan kun skyldes hensynet til aktionæerne, der som bekendt udgøres af blomsten af Danmarks storkapital. Det kan næppe betegnes som et sagligt hensyn.

Endelig: hvad vil staten med sin medindflydelse? Jeg havde i går fornøjelsen at læse debatoplægget om socialdemokratisk teknologipolitik. Der læste jeg – jeg citerer fra side 6 –:

»Derfor er en af de sikre virkninger af teknologiudviklingen i disse år, at magtfordelingen mellem arbejdsgiverne og de ansatte i virksomheden forskydes til fordel for arbejdsgiverne. Derfor må demokratiseringskravet nødvendigvis forstærkes i takt med den teknologiske udvikling.«

Kravet om demokratisering af erhvervslivet er udtrykt før fra socialdemokratiets side, men der bliver aldrig gjort noget ved det. Her er chancen. Den statslige aktiekapital

bør udnyttes til at give de ansatte medindflydelse på deres arbejdsplads.

Sammenfattende må jeg sige, at jeg kan godt forstå, at regeringen føler forpligtelse til at bidrage til bevarelse af stålvalseværket. Det er et af de mest moderne værker i Europa, hvis vanskeligheder ikke skyldes fundamentale indre vanskeligheder, men en høj rentebyrde og stålkrisen i EF. Det er en genbrugsvirksomhed. Betydningen for beskæftigelsen er meget stor. Hvis værket lukker, bliver vel omkring 4.000 mennesker arbejdsløse, dels på værket, dels på grund af de afledede virkninger. Endelig kan det givetvis betale sig økonomisk for staten at redde værket, fordi statens indskud er væsentlig mindre end udgifterne til den ekstra arbejdsløshedsunderstøttelse. Problemet er imidlertid, at private interesser udnytter disse samfundsinteresser til at pumpe staten for penge, samtidig med at de selv for langt færre midler bevarer kontrollen over værket og dermed også de økonomiske fordele, når og hvis værket bliver rentabelt igen.

Janne Normann (RV):

Vi deler industriministerens opfattelse af, at Det Danske Stålvalseværk i Frederiksværk er en meget betydningsfuld – en sjælden betydningsfuld – virksomhed. Dels er der investeret omkring 1 mia kr. i virksomheden, dels spiller den en meget stor rolle for vores valutabalace. Den spiller en rolle for vores genbrugsmuligheder, og endelig er der jo beskæftigelseshensynet. Men jeg vil da godt indrømme, at man kunne være fristet til at tænke: hvad vil der egentlig ske, hvis man prøver at lade værket klare sig selv? Det er jo en principiel radikal opfattelse, at erhvervslivet skal klare sig selv, men det er godt nok en opfattelse, vi gang på gang går på akkord med og må gå på akkord med, når vi laver erhvervsstøtteordninger. At gøre eksperimentet og sige: lad os nu se, hvordan det går, hvis de må klare sig selv, det er for risikabelt.

Jeg tror også, det er risikabelt at støtte værket. De rekonstruktionsplaner, vi har set fremlagt – og som jeg også tror er meget ærlige, så ærlige, som man nu kan lave sådan nogle – er jo meget usikre. Det gør, at man må sige, at det nok er en meget risikabel sag at gå hen og støtte værket. Jeg mener altså,

[Janne Normann]

at vi skal gøre det alligevel. Jeg tror det er endnu mere risikabelt at lade være med at støtte. Jeg håber, at fremtiden vil kunne bebrejde os, hvis vi ikke holdt liv i det. Dermed mener jeg, at det vil vise sig at være værd at holde liv i. Men hvor mange gange endnu, må man efterhånden spørge sig selv, hvor mange gange endnu skal vi have den sag op?

Jeg er også betænkelig ved, at staten skal have aktionærstatus, og vil gerne høre lidt om de forpligtelser, det måtte indebære. Det er én af de ting, vi vel kan kigge på i udvalget.

Vi får gang på gang af vores vælgere at vide, at vi skal lære af historien. Der var en ting, jeg ville ønske vi kunne, nemlig se ind i fremtiden. Det var i en situation som denne vældig rart at kunne forudse noget klarere, end det har kunnet gøres i rekonstruktionsplanerne, hvordan det går med stålets fremtid i Europa, og hvordan det går med prisudviklingen på skrot. Men jeg kan godt se, at det næppe kan lægges mere klart frem, end det er gjort i de rekonstruktionsplaner, vi har fået forelagt. Vi vil også kunne bebrejdes, hvis vi nu gang på gang poster store beløb ind i værket og vi så på et eller andet tidspunkt alligevel må se det træde i likvidation.

Jeg kan tilsige støtte til lovforslaget, men jeg gør det med nogen bæven.

Brusvang (CD):

Det er ikke først og fremmest økonomiske overvejelser, der fører til, at vi går ind for industriministerens lovforslag, det er først og fremmest en politisk overvejelse. Vi er helt klar over det beskæftigelsesaspekt, der er i forslaget, og respekterer det hensyn, der er at tage dér, men som sagt er det afgørende en politisk betragtning. Vi finder, det er nødvendigt, at vi har et stålvalseværk i Danmark på danske hænder.

Vi er klar over, at den krise, der har ramt dette værk, kan ændre sig i løbet af nogle år. Vi er helt klar over, at alle de vurderinger, der er fremlagt, er meget usikre, men vores konklusion er der altså ingen tvivl om: af politiske grunde mener vi, at vi skal være med i denne aktion.

Der har fra andre ordførere været rettet kritik af enkelte punkter, bl. a. at staten går ind som aktionær. Det er heller ikke noget,

vi er særlig glade for, men vi nærer nu ikke særlig optimisme med hensyn til, at det skulle lykkes i udvalgsarbejdet at få ændret ret meget på indholdet af den fremlagte rekonstruktionsplan. Det er jo sådan, at denne rekonstruktionsplan er aftalt mellem staten og de andre parter, og det vil sige, at det er et spørgsmål om »take it or leave it«. Derfor tror jeg altså ikke, der bliver ændret meget i de konkrete forslag.

Den politiske overvejelse fører altså til et ja med de betæneligheder, der nu engang er derved.

Waldorff (VS):

Det mest anstrengende ved at være bagklog er, hvis man har god grund til at være det alt for tit. Nu er det altså anden gang på ca. ét år, vi kan konstatere, at det, som vi tidligere har sagt om det statslige engagement i stålvalseværket, var rigtigt. Vi sagde, det var kortsynet, vi sagde, det var udsigtsløst på den måde, det blev gennemført, og vi sagde, at det på længere sigt ville være en meget bekostelig affære for dem, der skal betale det via skatterne. Vi kan konstatere, at det alt sammen var meget rigtigt.

Hvis man meget kort skal resumere, hvad folketingets indsats over for stålvalseværket har betydet indtil nu, er det for det første, at man har gjort det muligt at gennemføre en temmelig hårdhændet rationalisering på stålvalseværket. Det har kostet ca. 500 arbejdspladser. Man har påført lønarbejderne over skatterne en ekstra byrde i størrelsesordenen 400 mill. kr. Og det, man har fået ud af det, er, at man har fået en frist for dem, der blev tilbage på virksomheden, på et par år – og så har man i øvrigt som noget af det centrale skånet nogle af Danmarks mest kapitalstærke virksomheder, A. P. Møller koncernen, ØK, hovedbankerne, Lauritzen koncernen osv. Man har skånet dem for den situation, at de måtte se i øjnene, at deres aktiekapital var tabt.

Jeg mener, at denne konklusion med hensyn til resultatet af statens indsats må tages alvorligt af dem, som har ansvaret for den, og det er selvfølgelig især socialdemokratiet og SF, som vel i en eller anden udstrækning har haft bedre argumenter for at støtte virksomheden end det at støtte de største kapitalgrupper i landet.

[Waldorff]

I dag lægger man megen vægt på, at den krise, stålvalseværket står i, er kommet uforudset. Den er et resultat af den økonomiske nedtur i det hele taget, og den er også et resultat af den overkapacitet på stålmarkedet, der findes i EF-området, og som man ikke rigtig har kunnet gøre noget ved. Det er sandt nok, at de sidstnævnte forhold er årsagen eller en væsentlig del af årsagen til krisen for stålvalseværket, men det er ikke rigtigt, at de ikke var til at forudse. Det blev faktisk forudset både i 1978 og i 1980. Det blev sagt, og det var muligt at undgå den situation, som man står i nu.

Det er ikke nogen særlig let situation, vil jeg sige, at skulle argumentere imod støtte til en virksomhed, som har virkelig stor betydning for et lokalområde, sådan som stålvalseværket har det. Det er i det hele taget svært, vil jeg sige, at gå imod støtte, som man direkte kan se skal bruges til opretholdelse af arbejdspladser, men vi har faktisk tænkt os at gøre det igen. Heller ikke det forslag, som nu er fremsat om støtte til stålvalseværket, kan vi gå ind for. Det kan vi ikke af følgende grunde.

Der bliver endnu en gang lagt op til fyringer på virksomheden. Det er en god illustration af, hvordan staten dér, hvor den går ind og driver erhvervsvirksomhed, bygger på de samme grundlæggende kapitalistiske mekanismer, som de private gør.

Den anden grund er, at vi ikke kan anerkende, at man endnu en gang fra statens side har tænkt sig at skåne aktionærerne. Ganske vist sker der en nedskrivning af aktiekapitalen, men man tillader faktisk aktionærerne at slippe af sted med en betydelig del af den kapital, som de uden en statslig indgriben måtte se tabt. Dette er i det hele taget aktionærernes formål med den statslige indgriben. Det er jo ikke, fordi de ønsker at få staten ind, men de ser en mulighed for at redde en del af aktiekapitalen.

Den tredje grund til, at vi går imod, er, at det er lønarbejderne, som over skatterne også fremover må betale for at holde værket i gang. Jeg vil godt understrege, at det faktisk har konsekvenser, at disse penge skal kradses ind igen i form af finanspolitiske stramninger. Det har den konsekvens, at andre bliver arbejdsløse.

Man sagde i 1978, at de 300 mill. kr., som staten skulle betale, ville gøre stålvalseværket

til en sund og rentabel virksomhed. Vi sagde dengang, at hvis det var rigtigt, hvad man påstod, så ville aktionærerne naturligvis selv investere den nødvendige kapital. Det gjorde de ikke. I dag siger man mere åbent, at statens bidrag muligvis ikke så sikkert vil redde virksomheden, men i hvert tilfælde vil det, hvis man ikke går ind, betyde en umiddelbar lukning.

Det siger for os noget om, hvad man i stedet skal gøre. Vi afviser ikke – og det har vi også sagt sidste gang – at staten skal gå ind og foretage sig noget i forhold til virksomheden. Vi mener, der skal ske det, at den indskudte aktiekapital må erklæres for tabt. Det ville være den situation, aktionærerne stod i, hvis staten ikke gik ind, og det er ikke statens opgave at sikre de største kapitalgrupper i landet. De eksisterende værdier i virksomheden må overgå til staten som følge af de tab, som staten har lidt. Derefter må man så vurdere, hvordan virksomheden kan drives videre. Ikke fordi vi generelt ønsker nationaliseringer, men fordi der her er tale om en genbrugsvirksomhed, som der faktisk er nogle fornuftige grunde til at holde i gang. Den har en meget stor lokal betydning.

Det er vigtigt, at den statslige overtagelse ikke sker ud i den blå luft. Hvis man skal undgå, at virksomheden bliver et skoleeksempel på, hvordan det går, når staten overtager de mest urentable dele af produktionen og derved kompromitterer alt, hvad der hedder statsdrift, er det vigtigt, at man sikrer sig, at der er en afsætning for virksomhedens produkter, og vi tror faktisk i VS, at det ville kunne lade sig gøre.

Vi har vores meget store tvivl om, hvorvidt socialdemokratiet faktisk er interesseret i at støtte sådan en løsning, som ud fra arbejderklassens synspunkt ville være den rigtige løsning med hensyn til stålvalseværket.

Alfred Hansen (DR):

Retsforbundet ønsker ikke, at staten skal engagere sig økonomisk i private virksomheder. Her har vi et eksempel på en underlig sammenblanding af statslig og privat virksomhed.

Vi afviser statslig økonomisk indblanding af flere grunde. For det første øger det skatetrykket. For det andet er det konkurrenceforvridende. For det tredje hindrer man en

[Alfred Hansen]

naturlig strukturtilpasning. For det fjerde kunne man nævne, at det giver gode argumenter for at indføre økonomisk demokrati og overskudsdeling ud fra den – måske meget logiske – tankegang, at hvis lønarbejderne og lønmodtagerne generelt over deres selvangivelser og skattebillet skal være med til at finansiere danske erhvervsvirksomheder, så er det også forståeligt, at nogle af dem ønsker at få del i et eventuelt overskud eller i hvert fald få indflydelse på, hvordan virksomhederne skal ledes. Så de, der ikke ønsker socialdemokratiets ØD-model, en statslig ØD-model, må naturligvis sige nej til enhver form for økonomisk indblanding fra statens side i private virksomheder. Hvis ikke man gør det, er det udtryk for en dobbeltmoral; så er man inkonsekvent.

Man kunne spørge ministeren – men det ville være overflødig, for jeg kender selv svaret – om ministeren har disse penge, om det er sådan, at de penge, ministeren her beder om at få til stålvalseværket, brænder i ministerens lomme for at komme ud og blive investeret. Jeg vil tippe på, at svaret bliver, at vi rent faktisk ikke har de penge. Det betyder, at der bliver en endnu større afstand imellem de forventede indtægter og de frygtede udgifter for staten i år og næste år.

Der er altså ikke tale om, at vi har penge. Der er tale om, at man sælger skindet, før bjørnen er skudt. Jeg kunne så spørge ministeren – det er ministerens afgørelse, om han har lyst til at svare på det – hvor regeringen mon kunne tænke sig at hente de penge, som man nu pludselig må se i øjnene at man skal af med; man har jo i forligspartierne besluttet, at man nu vil give denne subsidiering. Det er altså udgifter, som man ikke har regnet med, da finansloven blev vedtaget; hvordan har man tænkt sig at finansiere dem? Skal vi forvente øget skattebyrde i de kommende år bl. a. som følge af denne ekstra udgift? Skal vi se i øjnene, at vi allertidligst i næste samling skal have en ekstra stor afgiftsbuket, eller hvordan? Eller vil man optage lån? Eller vil man sende endnu flere statsobligationer ud på markedet og på den måde låne penge hos den hårdt plagede danske befolkning og se i øjnene, at den investerer i statsobligationer i stedet for almindelige obligationer, hvorved der skabes grobund for kursfald og rentestigninger på det almindelige obligationsmarked, hvilket bety-

der, at det bliver endnu dyrere at bygge, bliver endnu vanskeligere at låne penge, hvilket igen vil afstedkomme større arbejdsløshed inden for byggesektoren?

I dag kan man i Jyllands-Posten finde tre specielle sider, tre sider, som umiddelbart ligner hinanden, og som tæller i alt 18 spalter. Ligheden i indholdet på disse spalter går ud på, at der er tale om tvangsauktioner over virksomheder, parcelhuse, handelsforetagender m.m. Når jeg siger det, er det ikke, fordi jeg synes, at regeringen nu også burde tage ud at hjælpe dem, for statskassen er jo ikke en brønd, man bare kan pumpe penge op af – statskassen har ikke én eneste krone at dele ud af mere, end den får ind – men det fortæller mig, at krisen i det danske samfund er mangesidig. Den omfatter ikke bare stålvalseværket; mange andre små og mellemstore virksomheder må hver dag se i øjnene, at de ikke kan eksistere. Over for dem har man ikke noget som helst eksempel på at der har været udøvet ambulancetjeneste fra regeringen; det er kun, når det er store virksomheder med store koncentrationer af medarbejdere. Men der er vel sådan set ikke nogen forskel på, om man har en virksomhed med 2.000 ansatte eller man har hundrede virksomheder hver med tyve ansatte.

Men dette her er voldsomt. Vi har tidligere haft store diskussioner om tilskud til B&W, som også er en stor virksomhed, og det er i allerhøjeste grad beklageligt, at disse mange gode og dygtige arbejdere må se i øjnene, at deres arbejdsplads ikke er rentabel. Jeg kan dårligt forestille mig, at der er nogen, der i dette folketing kunne drømme om at bevilge så mange penge, som der her er tale om, til stålvalseværket uden at fremsætte ønske om at få udarbejdet en hvidbog. Det gjorde man ved B&W, men et flertal i folketinget afslog at få udarbejdet en hvidbog om B&W. Der er helt klart en parallel mellem B&W og stålvalseværket, en parallel på den måde, at staten engagerer sig. Jeg skal i øvrigt ikke trække andre paralleller – det er jeg ikke kompetent til – og jeg vil ikke håbe, at der kan trækkes paralleller på andre felter end det rent økonomiske, men dér er i hvert fald en parallel.

EFs Ministerråd, siger ministeren i sine bemærkninger, har erklæret åbenbar krise på stålområdet. Ja, det er da klart. Det vil uvilkårligt ske, når der laves arrangementer,

[Alfred Hansen]

hvad angår mængder og priser. Garanti for priser har vi jo set de seneste år har taget til som middel til løsning af landmændenes problemer. Landmændene har mærket følgevirkningerne af garanti for priser og afsætning, og nu skal stålarbejderne mærke EF-følgerne.

Danske interesser er jo andet og mere end stålvalseværket; stålvalseværket er også dansk interesse, men det er også andre end stålvalseværket. Stålvalseværket tjener først og fremmest EFs stålordning, som beviseligt fordyrer varerne. Enhver ved, at EFs stålpriser ligger over verdensmarkedsprisen, og derfor er stål og produktion af stål naturligvis dyrere.

Tidligere – og det vil sige, før vi blev indlemmet i EF – var der en beskyttelse af stålvalseværket i Danmark bl. a. ved, at dansk skrot kun måtte sælges i Danmark. Ved tilslutningen til EF har man naturligvis afskåret sig fra fremover at kunne foretage den slags beskyttelse. Så skal jeg ile med at sige, at det ikke er retsforbundets model at beskytte, men jeg ved, at der er partier i folketinget, som ønsker den slags beskyttelsespolitik. Jeg vil advare mod beskyttelsespolitikken, men jeg vil gerne fortælle de varme EF-tilhængere, at de dér har været med til at fjerne nogle af de instrumenter, som de tidligere havde. Jeg synes, det er nogle dårlige instrumenter, selv om man foretager beskyttelse af egen produktion, idet jeg er tilhænger af fuldt fri handel og modstander af monopoler og toldskranker. Men jeg synes heller ikke, EF er en god idé, og jeg synes, EF med sin administration af stålmarkedet har bevist sin absolutte uduelighed.

Retsforbundet kan ikke støtte det foreliggende lovforslag.

Industriministeren (Erling Jensen):

Begejstringen for dette lovforslag er jo til at overse, og det er der ikke noget mærkeligt i: det er den største økonomiske indsats til fordel for en enkelt virksomhed i vanskeligheder, vi nogen sinde har set. Jeg forstår meget vel en række betænkeligheder, men jeg er samtidig lidt skuffet over, at næsten kun betænkelighederne er kommet frem. Det er næsten, som om ordførerne slet ikke kender Det Danske Stålvalseværk, dets placering, dets opgave, dets valutaindtjening, dets betydning

som genbrugsvirksomhed, dets modernitet i en normal situation og mange andre ting.

Hr. Ellemann-Jensen anbefalede en løsning og sagde dermed, at partiet venstre var indstillet på en løsning, som måtte omfatte, at staten ikke nøjedes med at afskrive 2/3 af sine hidtil indskudte midler, men det fulde beløb, og overtog den gæld, der er garanteret for, på 207 mill. kr. Dermed var det hr. Ellemann-Jensens håb, at man undgik lukning.

Dette håb holder efter alle oplysninger ikke stik. Om det ændrer venstres holdning, skal jeg lade være usagt, men det er altså en forudsætning, der efter alle de for mig foreliggende oplysninger og formentlig efter alle de oplysninger, vi vil være i stand til at lade tilgå udvalget også direkte fra stålvalseværket, dets ledelse, dets bestyrelse og dets medarbejdere, ikke kan holde stik.

Hr. Ellemann-Jensen påtalte usikkerheden om denne plans nøjagtighed, dens sikkerhed, dens gennemførelse over et langt åremål, dens sikkerhed for at efterlade stålvalseværket i en tryk situation. Det kan jeg bekræfte, og det ønsker jeg at bekræfte fra denne talerstol, for at ingen stemmer for dette lovforslag uden at have kunnet høre mig sige, at hverken jeg eller stålvalseværket har mulighed for at give og heller ikke har givet de garantier, man måtte ønske om, hvordan stålsituationen er om to år, hvordan den er om fem år, og hvordan stålpriserne er om to år, om fem år, om ti år.

Stålvalseværket har sagt, hvordan man på grundlag af det, man mener at vide, kan bygge et budget op så nøgternt som muligt, og det er det, der også er udgangspunktet for dette lovforslag, hverken mere eller mindre. Der er ikke i lovforslaget eller i ministerens bemærkninger indbygget nogen sikkerhed for, at dette kan holde, hvis nogle forudsætninger i stålsituationen måtte ændre sig enten til det værre eller – hvad der ville være nyttigt – til det bedre.

Hr. Ellemann-Jensen spurgte, om stålvalseværket havde klare tilsagn om fremtidige kvoter. Ikke mig bekendt. Mig bekendt er forholdet det, at man i Eurofer diskuterer en formentlig etårig periode begyndende nu den 1. juli, og ingen kan jo fastlægge kvoter for den efterfølgende tid, uden at det sker i en løbende vurdering af den aktuelle stålsituation. Sådanne klare tilsagn for en længere pe-

[Industriministeren]

riode vil hverken stålvalseværket, Eurofer eller EF være i stand til at give.

Det var hr. Ellemann-Jensens opfattelse, at dansk industri måtte undre sig over denne løsning. Det er ikke usandsynligt, at der er industrivirksomheder, som undrer sig, men jeg tror, hr. Ellemann-Jensen er klar over, at der samtidig er et antal meget fremtrædende danske industrivirksomheder, hvis vurderingsevne hr. Ellemann-Jensen ikke tidligere har udtrykt nogen form for utryghed over for, som medvirker i denne plan med økonomiske beløb, og som altså deler opfattelsen af, at det er værd at foretage en saneringsaktion.

Hr. Ellemann-Jensen brugte udtrykket: det kan ikke være rigtigt, at vi bruger over ½ mia kr. Ja men var det nu ikke værd at slå fast, at det, vi diskuterer, er nytægning af 216 mill. kr.? Jeg forstod også på hr. Ellemann-Jensen, at so oder so skulle de 207 mill. kr. bruges enten som bl.a. venstres bidrag til at undgå en lukning, eller fordi de naturnødvendigt skal betales, hvis der sker en lukning.

Det, vi taler om, er en nytægning af 216 mill. kr., men det er stadig væk også frygtelig mange penge og det største beløb, der hidtil er udbetalt til løsning af en enkelt virksomheds problemer.

Så havde hr. Ellemann-Jensen nogen kritik over for den manglende indgåelse af en produktivitetssaftale, men jeg tror, hr. Ellemann-Jensen er vidende om, at denne kritik var berettiget i de første måneder efter den sidste indsats, men at den bonusaftale, der dengang ønskedes skabt, i mellemtiden er indgået og fungerer.

Hr. Kjelgaard og for den sags skyld også hr. Ellemann-Jensen nævnte, at man ikke kunne acceptere, at staten tegnede ansvarlig aktiekapital. Ja men jeg er enig i, at hvis det er tilfældet, er planen bortfaldet, for som det er markeret både af stålvalseværkets brev til regeringen og folketinget og af mine bemærkninger, er det en forudsætning bl.a. for de udenlandske finanskreditorer, at der tegnes en egentlig aktiekapital fra den danske stats side, og jeg vil endda tro, at det er en forudsætning, at den har den størrelsesorden, som den har fået, nemlig 30 pct. af den samlede nye aktiekapital, når vi tæller det afskrevne fra.

Hr. Kjelgaard var af den opfattelse, at denne sag måtte kunne klares privat. Det

havde jeg meget gerne set, hr. Kjelgaard, men det er ikke min vurdering i første omgang. Det er stålvalseværkets bestyrelse og ledelse, der gør opmærksom på, at det ikke er muligt, og det er på denne baggrund, at staten mener det nødvendigt at komme med de nye penge, som hr. Kjelgaard siger nej til at vi kommer med.

Til hr. Askjær Jørgensen skal jeg nøjes med at sige, at hr. Askjær Jørgensen mere end nogen anden syntes at have glemmt stålvalseværkets betydende sider. Jeg taler ikke først og fremmest om, at stålvalseværket er en helt afgørende faktor for et industrielt billede i en meget væsentlig del af den landsdel, der hedder Sjælland, og vel har direkte eller indirekte beskæftigelsesmæssig betydning for ca. 6.000 mennesker på områder, hvor man skal temmelig langt omkring for at finde 6.000 mennesker.

Men jeg erkender, at hvis man kun så på dette – hvad jeg altså ikke gør – som en beskæftigelsesfremmende foranstaltning, var det en mere kostbar beskæftigelsesforanstaltning pr. mandår, end vi ellers giver os af med.

Derfor har jeg peget på – og jeg vil gerne gentage det – at stålvalseværket sparer os for mere end ½ mia kr. i valuta hvert år, at stålvalseværket på sit felt vel er en af verdens mest betydende genbrugsvirksomheder, at stålvalseværket er så gennemmoderniseret i dag, at det under en normal situation må forventes at være en god virksomhed, og at det synes, som om alle har glemmt, at stålvalseværket i en normal stålsituation med et væsentlig dårligere apparatur, end man i dag råder over, i en årrække drev en fornuftig, anerkendt og rentabel virksomhed.

Også hr. Askjær Jørgensen ville gerne have dokumenteret stålmarkedet. Jeg forstår hans ønske, og han forstår min manglende evne i så henseende, men kan han fortælle mig nogen, der kan gøre det i stedet for, skal jeg meget gerne henvende mig til dem, men så er der mere spåmand og troldmand i hr. Askjær Jørgensen, end jeg hidtil synes han har givet udtryk for.

Hr. Rahbæk Møller foretrak en anden løsningsmodel og pegede i den forbindelse – selv om jeg da ikke skal påstå, at det var det, han foretrak – på en betalingsstandsning og derefter en statslig overtagelse.

[Industriministeren]

De, jeg har rådspurgt i denne sag, er af den opfattelse, at fortsættelsen af en betalingsstandsning ikke er en statsovertagelse, men en konkurs, og at fortsættelsen af en betalingsstandsning derfor slet og ret er, at man har vasket sine små hænder og har lukket stålvalseværket for tid og evighed.

Hvis hr. Rahbæk Møller er i stand til at dokumentere noget andet, er vi mange, der gerne lytter til det, men jeg har ikke kunnet finde mennesker, der kender den nuværende stålsituation, kender kampen om stålkunderne, ved, hvor meget selv et lille afbræk i en rolig situation kan medføre, der har turdet give mig anden oplysning end den, der her er videregivet.

Hr. Rahbæk Møller og senere hr. Waldorff luftede deres principielle modstand mod private aktionærer. Den har de lov at have, men selv om jeg ikke føler mig kaldet til at være forkæmper for private aktionærer i al almindelighed, vil jeg nu gerne sige, at jeg i denne situation har lidt svært ved at samle den store ophidselse mod de private aktionærers hidtidige aktivitet.

De har tegnet en aktiekapital på 216 mill. kr., heraf 54 mill. kr. i 1978, hvor man var i klemme, og 54 mill. kr. i 1980, hvor man var i klemme. Nu erkender man, at det er gået så skidt, at man afskriver 144 mill. kr. af disse 216 mill. kr., og ved samme lejlighed nytegner man 54 mill. kr.

Det er vist ikke det, man normalt kalder det store, vilde privatkapitalistiske overlæg, men modsat kunne det måske få mennesker, der normalt har en anden holdning til private virksomheder, til at sige, at der jo altså må være noget ved stålvalseværket, når meget store private aktionærer fortsætter en aktie-tegning efter at have afskrevet 144 mill. kr. som værende tabt.

Desværre blev i første omgang indholdet af hr. Rahbæk Møllers indlæg: jeg forstår, men vi er nok nødt til at lukke alligevel. Det er mit inderlige håb – og jeg synes heller ikke, det var udeladt af det, hr. Rahbæk Møller sagde – at denne lukkemodel ikke holder, når vi når frem til en afgørelse ved tredje behandling.

Jeg skal takke fru Janne Normann for en skeptisk, en forsigtig tilslutning til lovforslaget. Jeg skal gøre opmærksom på, at de forpligtelser og rettigheder, som aktionærstaten i givet fald vil komme til at indgå på, vil væ-

re nøjagtig de samme som dem, der gælder for de private aktionærer, der skal nytægge de andre 54 mill. kr., hverken mere eller mindre.

Jeg skal også takke hr. Brusvang for hans accept, igen med en rimelig nervøsitet over for planens økonomiske størrelsesorden. Hr. Brusvang gjorde nogle bemærkninger om, hvor planens indhold stammede fra, og derfor er det vel værd at understrege, at det, der er tale om, er, at stålvalseværkets bestyrelse har afleveret en samlet rekonstruktionsplan til regeringen, og at regeringen har erklæret sig villig til gennem dette lovforslag at tage den del af rekonstruktionsplanen, som skal være statens, op til en positiv løsning under den absolutte forudsætning, at de andre dele i planen, der skal løses af private aktionærer, af danske hovedbanker og af et meget stort bankkonsortium bestående af i alt 18 udenlandske banker, finder deres tilsvarende nøjagtige placering i den samlede plan.

Hr. Waldorff udførte et mandskabsmæssigt regnestykke, som jeg meget vel forstår – der er ingen, der synes, det er lykken, at en virksomhed indskrænker antallet af sine medarbejdere – men hr. Waldorffs regnestykke er forkert i den forstand, at hr. Waldorff ikke havde det med i regnestykket, der hedder lukning af virksomheden. Jeg må sige ganske ærligt, at jeg foretrækker en virksomhed, der kan videreføres med 1.735 medarbejdere, fremfor en virksomhed, der tvinges til at lukke med 2.000. Det tror jeg vi er nødt til at vurdere meget nøgternt over for hinanden.

Alle elementer i denne plan har jeg forstået er nøje afpasset for at kunne give den regnskabsmæssige balance i 5 års perioden ud fra de hidtil kendte forudsætninger, der forekommer at være en nødvendighed, hvis denne økonomiske kraftanstrengelse skal vinde accept. Der vil ikke blive tilstrækkelig troværdighed ved denne løsning, hvis man skal gå ind med alle disse midler fra så mange sider, samtidig med at det må siges, at der alligevel ikke kan skabes økonomisk balance i den kommende 5 års periode.

Hr. Waldorff havde en betragtning om, at denne løsningsplan havde for store økonomiske konsekvenser for den øvrige del af befolkningen, hvorefter han sluttede med at sige, at han syntes, vi skulle overtage det hele og sige nej til alle andre bidrag.

[Industriministeren]

Heroverfor er jeg nødt til at sige til hr. Waldorff, at det så ikke bare er det beløb, som hr. Waldorff mener er for stort, men formentlig noget, der nærmere ligner det tredobbelte, der skal skaffes, hvis ikke også hr. Waldorff spekulerer i den virksomhedslukning først, som altså meget let kan og sandsynligvis vil resultere i, at der aldrig mere lukkes op.

Hr. Alfred Hansen havde nogle betragtninger om EF, som jo er hr. Alfred Hansens helt specielle kæphest, og sagde, at det, der var ødelæggende, var disse frygtelige garantiordninger, EF lavede. Så nævnte hr. Alfred Hansen landbruget og var så uheldig at komme til at sammenligne det med stålet, for det tør svagt antydes, at der her er en ganske anden situation.

Man ønsker ikke på stålsektoren fra EFs side at lave en produktion svarende til de muligheder, man har, og derefter finde afsætning på forskellig måde. Nej, man ønsker at lave en frivillig ordning om en tilpasning til efterspørgslen, så der ikke i det samlede Europa produceres mere, end der er brug for. Det er vist egentlig en overordentlig fornuftig tankegang, som vi alle kan være interesserede i, også Det Danske Stålvalseværk.

Så havde hr. Alfred Hansen en morsom betragtning om en overskudsdelingsmodel. Jeg må sige, at jeg ville være lykkelig, hvis det var en overskudsdelingsmodel, jeg fremlagde for Det Danske Stålvalseværk, men det er det ikke, tværtimod. Men det er en delingsmodel, en fordelingsmodel: det er en fordelingsmodel mellem alle gode kræfter, der er interesserede i stålvalseværkets fremtid, og det er en forudsætning også for mig, at alle disse gode kræfter i fuldt omfang holder ved og viser deres interesse for stålvalseværkets overlevelse.

Jeg kan bekræfte over for hr. Alfred Hansen, at der her er tale om en ekstraudgift, som ikke var planlagt. Hvordan den til sin tid placeres, er et finanspolitisk problem, som jeg ikke håber jeg skal give hr. Alfred Hansen et mere finanspolitisk foredrag om; der er mange i denne sal, der ville være dygtigere til det end jeg, men de ville ikke gøre det med samme ildhu for denne sag som jeg. Derfor skal jeg lade det ligge og nøjes med at bekræfte, at der er tale om en ganske betydelig ekstraudgift.

Jeg har nævnt usikkerhedsmomentet, og jeg vil gerne gentage det: det eksisterer, det kommer ingen uden om. Jeg vil også gerne understrege, at det, staten her lægger frem, for mig at se er maksimum af, hvad vi kan forsvare at søge gennemført, og derfor er det sidste bud på en løsning. Jeg vil gerne gentage, at motiveringen for, at jeg lægger det frem, naturligvis også er de 6.000 mands beskæftigelse, men desuden valutaen, genbrugsvirksomheden, og at et af Europas mest moderne værker bør have en chance i en normal situation.

Endelig er der dette: jeg håber ikke, at vi nogen sinde kommer i en så ubehagelig verdenssituation, at grænser bliver lukket, men det er nu ganske betryggende, at der selv i dette lille land findes i hvert fald ét stålværk, der også vil kunne producere i en nødsituation, netop fordi det er et skrotværk.

Ellemann-Jensen (V):

Ministeren afviste venstres tanke om, at staten kunne træde definitivt ud af stålvalseværket ved at konstatere alle sine tab og så overlade det til private kræfter at undersøge mulighederne for at fortsætte, idet ministeren sagde, at man så ikke ville kunne undgå en lukning. Ministeren sagde videre, at det er en forudsætning for de udenlandske kreditorer, at staten direkte går ind og bliver hovedaktionær.

En hovedaktionær er ifølge det lovforslag, som ministerens kollega hr. Mogens Lykkes-toft har fremsat, enhver, der har 25 pct. eller derover af aktiekapitalen, og da ministeren ønsker at overtage 30 pct. af aktiekapitalen, vil ministeren i hvert fald i skattemæssig henseende være at ligne med en hovedaktionær.

Det ligner jo afpresning, når man udsættes for den slags krav udefra, og jeg har en mistanke om, at den form for afpresning måske ikke har været ministeren helt uvelkommen. Derfor må ministeren acceptere, at folkettinget ikke uden videre kan tage den slags udsagn for gode varer, at man lukker, hvis det ikke lige præcis er denne rekonstruktionsplan, der gennemføres, og at staten »skal« træde ind som aktionær.

Det, der er sagen, er jo, at folkettinget og ministeren her står ved en erhvervspolitisk korsvej, hvor den beslutning, der bliver truffet i denne sag, vil have meget, meget vidtrækkende følger for de kommende mange

[Ellemann-Jensen]

års erhvervs politik. Vi finder ikke, at der med den usikkerhed, som ministeren har bekræftet her fra talerstolen, er nogen rimelighed i at gå ind i et så omfattende arrangement.

Ministeren sagde her, at der ikke er klare tilsagn om kvoter, man kan arbejde med. Ja men kan ministeren så ikke se mangelen på logik i den konstruktion, man arbejder efter, hvor man på den ene side forestiller sig, at man i de kommende år kan fortsætte med at producere det samme, som man producerer for øjeblikket – ja, endda med en svag stigning – og hvor man på den anden side forestiller sig, at dette kan ske til stigende priser, nemlig prisstigninger på 10 pct. om året? Kan ministeren ikke se, at disse to ting ikke hænger sammen med den situation, der er gældende på de internationale stålmarkeder for øjeblikket, at der ikke er noget perspektiv i dette her?

Ministeren har vel også grundigt læst de følsomhedsberegninger, som man, som jeg sagde før, reelt og åbent har lagt frem fra stålvalseværkets side, og som ministeren også meget reelt har givet til folkettinget, og hvoraf fremgår, at der kun skal marginale forskydninger til, for at hele regnestykket falder sammen.

Situationen bliver jo derefter ikke en lukning af værket, nej, det bliver enorme fremtidige statslige udgifter, og det i en situation, hvor sovepuden er lagt til rette, ganske som den er lagt til rette i f. eks. svensk stålindustri, og hvor det, der bliver tale om, så bare bliver nye kommende voldsomme statslige udgifter, og hvor de erhvervsøkonomiske perspektiver får lov til at blive trængt i baggrunden.

Det ser jo ud til efter debatten her i dag, at ministeren har sit flertal; støttepartierne er på plads, hr. Brusvangs overordnede politiske hensyn har endnu en gang sparet ham for besværet med at indtage en holdning til et konkret problem, og SF skal såmænd nok undlade at stemme til sidst. Derfor vil ministeren få det igennem med sit knebne flertal, men det vil jeg ikke lykønske ministeren med, for ministeren binder sig herved til at levere støtte i fremtiden, når og hvis forudsætningerne brister, og ministeren vil derfor i den kommende tid få endnu vanskeligere ved at finde på gode forklaringer på, hvorfor man fra statens side, fra regeringens side ik-

ke er i stand til at få råd til øgede generelle erhvervsfremmende foranstaltninger.

Jeg kan til slut sige, at ministeren såmænd ikke behøver at være så usikker over for de omtalte finanspolitiske virkninger, for hans kollega finansministeren har rent faktisk så sent som i sidste uge leveret et dokument til folkettinget, hvoraf fremgår, at man i det nye skøn over det katastrofale store underskud på statens drifts-, anlægs- og udlånsbudget rent faktisk regner med at skulle bruge 600 mill. kr. i år på det, der omtales som statsstøtte til stålvalseværket. Så når jeg taler om »over en halv milliard kroner«, har jeg faktisk hentet tallet fra et dokument, finansministeren har skrevet under.

Askjær Jørgensen (FP):

Troværdigheden af ministerens forslag blegner voldsomt, når ministeren modsiger sig selv voldsomt. Ministeren hævder gang på gang, at der er tale om en halv milliard kroner i valutaindtjening. I samme åndedrag eller umiddelbart efter siger ministeren: jeg aner intet om, hvor meget stål vi vil kunne sælge; jeg aner intet om, hvad det vil koste.

Hvordan skal vi tro på, at vi sælger stål for en halv milliard kroner i det hele taget, når ministeren ikke aner noget om, hvad stål vil koste, og hvor meget vi sælger?

Det er utroværdighed, så det klodser, hr. industriminister. Det kan ikke passe, at folkettinget skal stå model til, at ministeren kommer her og siger, at vi er sikre på en valutaindtjening på en halv milliard kroner, hvorefter han siger, at han ikke aner, om man kan sælge det, vi skal producere. Den går altså ikke; det er stridt, det er for groft!

Det er trist, vi har en industriminister, der står her og siger, at han ikke er i stand til at redegøre for det finanspolitiske i denne situation. Ministeren nævnte intet om det, jeg hentydede til, nemlig at det vil koste 3 eller 4 eller 7 eller 10 gange så mange arbejdspladser andetsteds i landet. Har vi virkelig en industriminister, der ikke har føling med, hvordan det virker økonomisk, når vi bruger mange penge? Ved ministeren intet om, at det belaster erhvervslivets rentesituation, lånemuligheder og mange andre ting, når man bruger så store beløb? Det er trist, hvis industriministeren ikke ved noget om det.

[Askjær Jørgensen]

Man hævder, at man redder, nu er vi kommet op på, 6.000 arbejdspladser. Ja men det er medarbejderne på stålvalseværket, dets ledelse og ministeren, der hævder, man skal gøre det dér. Det realistiske er, at det, man beder folketinget om, er at låne nogle penge på næste generations vegne. Medarbejderne på stålvalseværket beder rent faktisk folketinget om at sige god for, at deres børn om 5, 10 eller 20 år skal betale for, at de kan have en arbejdsplads nu. Hvordan kan det være, at vi i disse årtier, hvor vi påberåber os, at vi har kunnet så meget, skal leve på nas af næste generation? Kan vi være det bekendt?

I fremskridtspartiet har vi ingen respekt for en ledelse for en erhvervsvirksomhed, der kommer og beder folketinget om, at vi skal nasse på næste generation. Vi føler os forpligtet til selv at klare vore problemer her. Vi synes, det er flovt, at vi skal nasse på næste generation. Det er ikke det danske erhvervsliv værdigt at komme på den måde og bede om hjælp.

Så siger ministeren, at erhvervslivet og store firmaer også går ind med aktiekapital. Ja, på betingelse af, at ministeren skaffer en hel masse af skatteydernes penge. Men sagen har stadig to sider. For disse penge kan kun opkræves på vegne af næste generation, af vore børn. Det er dem, der skal betale. Eller også skal de opkræves i form af lønskat på andre industrivirksomheders medarbejdere med lønpres og stigende rente til følge.

Jeg vil bede industriministeren være ærlig og tilstå, at han intet har at give væk, at han nasser på kommende generationer.

Rahbæk Møller (SF):

Jeg forstod ikke helt ministerens bemærkninger om, at værket måtte lukke, hvis det skulle gå i betalingsstandsning. Det er jo langtfra en usædvanlig situation, at et firma, når det kommer i vanskeligheder og indgår i en betalingsstandsning, under betalingsstandsningen forbliver i normal drift med normal afsætning osv., og at der samtidig dannes et nyt selskab, der kan overtage virksomhedens aktive dele, så selve selskabet går konkurs, mens virksomheden som arbejdende enhed fortsætter uhindret. Det er da muligt, at der er specielle forhold inden for stålindustrien – dér er ministeren givetvis langt mere kyndig, end jeg er – der gør, at dette er

umuligt, men det synes jeg så ministeren skulle forklare os.

Jeg vil også minde om, at slutresultatet af en sådan overgang, selv om formen var en anden, ville ligne det, der skete med B&Ws skibsværft. Det blev jo udskilt som en selvstændig enhed af B&W Aktieselskab netop for at sikre, at skibsværftet kunne fortsætte, selv om aktieselskabet var i vanskeligheder.

Waldorff (VS):

Industriministeren mente, at jeg stillede tingene forkert op, når jeg begyndte at regne på, hvad dette kostede af arbejdspladser, og sagde, at det i virkeligheden burde stilles sådan op, at man sagde: skal vi bevare 1.735 arbejdspladser, eller skal vi lukke?

Jeg mener, det i høj grad er et spørgsmål, om det er nogen relevant måde at stille det op på. For det første er der ingen her, der er i stand til at sige noget som helst om, hvorvidt værket kan holde 2 år, 5 år, 10 år ud i fremtiden. Ministeren sagde selv, at der er en højst usikker situation på stålmarkedet, og at ingen kan give nogen garantier.

Det er altså ikke en situation, hvor ministeren, regeringen, folketinget, aktionærerne eller nogen som helst andre kan garantere os, at der er bevaret 1.735 arbejdspladser. Hvis vi sammenligner med, hvad der i tidens løb er sket for B&Ws vedkommende, betyder det for stålvalseværket med de EF-koordinerede nedskæringer inden for stålproduktionen, at der om 2 år kommer en ny rationalisering, fyring af folk, 200–300 mennesker, og igen en ny 2 år senere. Det ville i hvert tilfælde være rimeligt at have det som udgangspunkt, som en meget nærliggende mulighed, at det er på den måde, EF forsøger at klare problemet med overskudskapaciteten i stålsektoren. Så det er i hvert fald usikkert.

Men lad os så tage den anden side af det og sige: det kan jo være, det går; det kan være, dette her bliver en rentabel virksomhed i løbet af nogle år. Så vil jeg egentlig gerne rejse det spørgsmål, om det er særlig rimeligt, at man lader staten gå ind og betale tidligere 400 mill. kr. og denne gang yderligere, så vidt jeg kan se, omkring 427 mill. kr. eller noget i den retning, for at sikre, at aktionærerne i private virksomheder, som tidligere har tjent ganske godt på stålvalseværket, og som i øvrigt har masser af kapital, som de

[Waldorff]

henter andre steder fra i deres koncerner – A. P. Møller er blot et eksempel – i fremtiden kan hente deres udbytte ud af værket.

Da er det, vi siger: hvis vi skal være med til dette spil, må det handle om for det første at definere: hvad vil vi med sådan en virksomhed? Og der kan være gode grunde til at tage den diskussion, for det er en fornuftig produktion. Det næste er: kan vi tage politiske beslutninger om, hvordan vi sikrer afsætning fra værket? Det mener jeg man kan. Man kan det muligvis ikke med respekt for EF-spilleregler eller med den herskende socialdemokratiske indstilling til, hvordan man driver erhvervs politik, men det er ikke udelukket, hverken teoretisk eller praktisk, at formulere nogle løsninger, som tager højde for, at der faktisk skal være en mening i den produktion, og at der skal være en afsætning for den.

Ministeren siger, at en overtagelse fra statens side ville betyde en tredobling af prisen. Det ville det ikke, hvis man gjorde det til en politisk beslutning, hvor man sagde: aktionærernes kapital er tabt, staten må kunne overtage de aktiviteter, der er på værket, som en, ganske beskeden måske, dækning for det, som staten har sat i værket, og at man så derudfra formulerede nogle politiske målsætninger for stålvalseværket.

Jeg vil godt sige noget lidt mere principielt til sidst, for jeg mener i virkeligheden, det er for snævert at diskutere de ting, som vi alle sammen kan være enige om, at det er godt at bevare virksomheder dér, hvor man kan, og specielt i sådan et område, hvor den er fantastisk vigtig, men dette indgår, og det burde være tydeligt i hvert fald, i en større sammenhæng, som bl. a. handler om EF. Det handler om en overkapacitet på EF-markedet, på verdensmarkedet i det hele taget, og det er meget forståeligt, at folk det enkelte sted er desperate. Det er også vigtigt at sige: folk er desperate i Europa inden for stålsektoren. Der har været store arbejdskampe i Frankrig, i Longwy bl. a., på grund af de nedskæringer, der sker i stålproduktionen, og jeg kan godt forstå, at som arbejder på stålvalseværket vil man naturligvis prøve at søge nogle løsninger i ly af den danske regering, i ly af det danske statsapparat, og sige: kan vi ved statslig støtte opretholde en produktion her, prøve at komme igennem, kan vi måske undgå, at det bliver os, der bliver fyret, og så

kan vi håbe på, at det bliver dem i Frankrig og i Belgien og i Tyskland, som bliver fyret i stedet for. Det er meget forståeligt, at man tænker på den måde. Jeg ville også gøre det selv, men det er meget vigtigt også at slå fast, at det løser i hvert fald ingen problemer for arbejderklassen internationalt.

Hvis man virkelig skal løse nogle problemer på længere sigt – og stålvalseværket er ikke et isoleret tilfælde; der er masser af brancher i Danmark og i hele Europa, som det går den vej for – så må man også prøve at organisere sig internationalt og prøve at formulere nogle krav på internationalt plan, og det kan man gøre, samtidig med at man stiller krav om, hvordan vi ønsker en produktion, med hvilket formål vi ønsker en produktion i Danmark for at kunne bevare vores arbejdspladser.

Alfred Hansen (DR):

Jeg er helt og aldeles uenig med hr. Ellemann-Jensen, når han siger, at ministeren vil få svært ved at finde gode forklaringer på et senere tidspunkt for yderligere tilskud. Nej, hr. Ellemann-Jensen, jeg tror, at ministeren også om et par år vil kunne holde en brandtale, en forsvarstale for yderligere statstilskud til stålvalseværket, hvis det bliver nødvendigt. Ingen kan – den kompliment vil jeg gerne give ministeren – som han med følelse og patos i stemmen tale om den forfærdelige arbejdsløshed. Og det er forfærdeligt, men ministeren er ikke desto mindre medlem af en regering, som vil gå over i historien som den regering, der producerede massearbejdsløshed på trods af statens økonomiske engagement i private virksomheder.

Når ministeren siger: ja men alternativet er, at værket må lukke for tid og evighed, så vil jeg gerne stille det spørgsmål til ministeren: vil det tilskud, som der her er søgt om, betyde en fortsat eksistens for stålvalseværket for tid og evighed? Hvor lang tid kan ministeren nu garantere, at stålvalseværket vil kunne køre, når ministeren har fået en beskedent tilslutning til dette forslag?

Ministeren må vel være enig med mig, når jeg påstår, at stålvalseværket bygger på et usundt og urentabelt grundlag, og mine bemærkninger om ØD og overskudsdeling gik altså på, hr. minister, at man netop ved statstilskud til erhvervs virksomheder og ved løn-

[Alfred Hansen]

modtagernes løntilbageholdenhed skal legalisere en statslig ØD-ordning med en central fond. Der er ingen overskud i stålvalseværket – det kan man naturligvis beklage – men socialdemokratiets ØD-model går jo ud på, at man skal tage fra de gode virksomheder og dele ud til medarbejderne på de dårlige virksomheder. Det er jo meningen med den centrale fond, at er der ikke noget ved stålvalseværket, så kan man da tage fra Thrige-Titan i Odense eller fra Hastrupfabrikkerne og lægge det i samme kasse og så dele ud til samtlige lønmodtagere på alle danske virksomheder.

Min filosoferen over EF og landbrugsproblemerne og stålproblemerne går altså på – og jeg vil gerne spørge, om ikke ministeren er enig i det – ganske konkret, at EFs stål- og landbrugsordninger har bevirket, at både EFs kornpriser og EFs stålpriser ligger over verdensmarkedsprisen. Hvis jeg kan få ministerens bekræftelse eller afkræftelse af denne påstand, vil jeg være meget tilfreds.

Industriministeren (Erling Jensen):

De sidste fire indlæg har været præget af diametralt modsatte holdninger, men af absolut enighed i konklusionen: man vil ikke være med, og det må vi tage til efterretning.

Hr. Ellemann-Jensen sagde: mener ministeren virkelig, at det er netop denne plan? Nej, det mener jeg ikke, men det er en plan af samme økonomiske indhold, og hvis hr. Ellemann-Jensen og jeg er af den opfattelse, at statens bidrag her er i overkanten af, hvad vi er i stand til at præstere – hr. Ellemann-Jensen mener, det er for meget, jeg mener, det er nødvendigt, men jeg er også helt klar over, at det ikke kan blive højere – forudsætter det for det første, at staten virkelig kommer med nye penge og ikke bare afskriver noget, der ikke ændrer væsentligt på den fortsatte drift, og det forudsætter dernæst, at andre involverede – de danske banker, de udenlandske banker, de private aktionærer – kommer med det, der er deres bidrag for at få denne plan til at fungere. Men det er klart, at kommer det samme beløb af nye penge på en anden måde, kommer den samme afskrivning af den for store gæld, fra godt 1 mia kr. til 690 mill. kr., på en anden måde, er det da lige så lykkeligt. Det har alt-

så bare ikke været stålvalseværket muligt at se, hvordan denne anden måde skulle være.

Spørger hr. Ellemann-Jensen mig, vil jeg sige, at jeg ville have sat meget pris på, om de private aktionærer havde været i stand til at præstere mere end 54 nye millioner kroner. Jeg ville have sat meget pris på, om de danske banker havde været i stand til at præstere mere end det, planen er udtryk for. Jeg ville have sat meget pris på, om de 18 banker, der udgør et stort internationalt bankkonsortium, havde været i stand til at præstere mere end det, planen forventer af dem. Men det har stålvalseværkets bestyrelse ikke ment var muligt, og jeg har grund til at tro, at den har prøvet, så langt som det overhovedet kunne lade sig gøre, og at vi nu kun må nære den nødvendige forhåbning, at det så til gengæld også holder og holder i fuldt mål, uden slinger. Det er klart, at det er forudsætningen – det er også fremgået af bemærkningerne – for, at jeg overhovedet vil være i stand til at udnytte den bemyndigelse, jeg beder om i forbindelse med dette lovforslag.

Det er altså ikke netop denne plan, men det er nedskrivningen af gælden, det er balancen på regnskabet ud fra de givne forudsætninger i en årrække, det er den nye kapital, der er væsentlig.

Hr. Ellemann-Jensen overfortolkede mig nok lidt, da han talte om kvoter, for det, jeg sagde, var, at når vi er ovre den periode, der nu drøftes kvoter for – så vidt jeg husker 1. juli 1981 til 1. juli 1982 – er der ikke truffet aftale om det endelige indhold af de nye kvoter. Derimod vil det fremgå også af stålvalseværkets redegørelse, at det er stålvalseværkets absolutte vurdering, at det, stålvalseværket tager sit udgangspunkt i, er en produktionsstørrelse, som er i overensstemmelse med den kvotaordning, der kan forventes at komme til at foreligge i Eurofer for det kommende år fra 1. juli.

Da hr. Ellemann-Jensen igen og igen nævnte usikkerheden omkring kvoter og priser, var han dog samtidig så loyal, at han nævnte, at denne usikkerhed havde han læst sig til såvel i stålvalseværkets redegørelse som i mine bemærkninger.

Og det er så i øvrigt mit svar til hr. Askjær Jørgensen, som jeg ellers ikke skal ofre megen tid på. Når hr. Askjær Jørgensen overspiller min usædvanlige beskedenhed i dag og siger: »ministeren aner intet om«, så har

[Industriministeren]

ministeren redegjort for i bemærkningerne – som jeg da håber hr. Askjær Jørgensen har læst – hvad ministeren aner noget om, og hvad han ikke aner noget om, hvad stålvalseværket aner noget om, og hvad det ikke aner noget om. Og det, man markerer dér, er, at naturligvis er der en vis usikkerhed, men den har helt utvivlsomt en stærkt begrænset størrelse i den situation, vi befinder os i. Det er imidlertid hæderligt at opgive, hvad denne usikkerhed kan resultere i, på procenter og størrelser. Det er det, der er sket i begge parter bilag, hr. Askjær Jørgensen, og det havde jeg egentlig ikke ventet skulle give anledning til en udtalelse som: »ministeren aner intet om«.

Så havde hr. Askjær Jørgensen en betragtning om, at dette ville koste mange, mange, mange flere arbejdspladser. Vi taler stadig væk om en ny indsprøjtning, på 216 mill. kr. Hr. Ellemann-Jensens tal på finansloven på de 600 mill. kr. er jo rigtigt, og den, jeg tænkte på før, som ved meget mere om finanslov end jeg, er jo netop hr. Ellemann-Jensen. Han vil bedre end jeg kunne bekræfte, at de 144 mill. kr. af dem er en afskrivning, og den ændrer sig ikke til det mindre, hvis stålvalseværket lukker, så bliver den tværtimod 216 mill. kr.

De 207 mill. kr. bliver ikke mindre, hvis stålvalseværket lukker; de bliver stadig 207 mill. kr. De nye penge, vi taler om for at klare stålvalseværkets situation, er 216 mill. kr. uden alle matematiske krumspring, som hr. Ellemann-Jensen heller ikke var i gang med, men som han kunne blive mistænkt for, hvis ikke vi understregede, at de af hr. Ellemann-Jensen nævnte 600 mill. kr. er det, der skal skrives af sammenlagt. Og af dem er 216 mill. kr. de penge, som skal komme til udbetaling for at opretholde stålvalseværket, medens de øvrige plus yderligere et antal millioner kroner ville komme til udtryk under alle omstændigheder. Jeg tror, jeg kan se på hr. Ellemann-Jensen, at vi er ganske enige om den fortolkning.

De 600 mill. kr. – det er mere til hr. Askjær Jørgensens underretning – er altså det beløb, der går ind på finansloven, men det består af en række tal, hvoraf kun de 216 mill. kr. – som jeg har understreget er et meget stort beløb – udgør den nytægning af nye penge, som forhåbentlig udløser stålvalseværkets videreførelse.

Så undrer det stadig væk hr. Askjær Jørgensen, at vi gør dette, og jeg må vel sige endnu en gang – jeg skal nok lade være med at gå i detaljer, af hensyn til den fyldte sals spændte opmærksomhed – at det er min opfattelse, at vi dermed forsøger at løfte en samfundsbetydende virksomhed af usædvanlig størrelse over en usædvanlig situation ind i den normalsituation, som tidligere eksisterede i en årrække for Det Danske Stålvalseværk.

Jeg er enig med hr. Rahbæk Møller i, at en betalingsstandsning ikke er usædvanlig. Det usædvanlige er stålsituationen. Det usædvanlige er skrotsituationen. Det usædvanlige ville være, hvis det var en stat, der gik ind og overtog en virksomhed efter fikst at have kvittet enhver kreditor i denne virksomhed. Det ville være lidt usædvanligt, og det ville være en aktivitet, som, hvis det var en privat virksomhed, der foretog den, hr. Rahbæk Møller og jeg ville være lidt ophidsede over, men jeg forstår, at hensigten kunne hellige midlet.

Jeg takker hr. Waldorff for hans betragtninger om, at der er tale om en fornuftig virksomhed. Det er også min opfattelse. Hr. Waldorff havde en ny og uprøvet løsning, som han også nævnte i sit første indlæg. Han sagde, at det er rimeligt, at staten overtager de aktiviteter, der er, på grund af sine gode gerninger hidtil. Det lyder interessant, men jeg tror, hr. Waldorff er klar over, at det ville der ikke være noget juridisk belæg for. Sådanne rettigheder har staten ikke sikret sig og ikke tænkt at sikre sig på noget tidspunkt.

Hr. Alfred Hansen spurgte, om det var rigtigt, at stålpriserne i Europa gennemgående lå lidt højere end i den øvrige del af verden, og det tror jeg det er. Men samtidig skal vi nok også huske, at stål er overordentlig mange ting. Selv inden for stålplader er der variationer, og inden for alle de forskellige stålprodukter og sammensætningen af stålprodukterne skabes derved ganske mange variationer.

Det afgørende for mig er at sige, at landbrugsordning og stålordning er to absolut vidt forskellige ting, og at stålordningen er en frivillig ordning, der søges skabt – til hr. Alfred Hansens behag – af de enkelte stålvirksomheder og ikke af staterne. Det er ikke en statslig ordning, det er en ordning, der søges skabt af organisationen af stålvirksom-

[Industriministeren]

heder, og den har til hensigt at lave en aftale, der sikrer, at den samlede produktion i Europa ikke er højere end svarende til den forventede efterspørgsel.

Så skal jeg endelig sige til hr. Alfred Hansen, der spørger om den fortsatte eksistens: jeg ville ikke fremsætte noget forslag, hvis jeg ikke troede på den fortsatte eksistens af stålvalseværket. Derfor kom jeg ikke, som hr. Alfred Hansen sagde, med nogen brandtale. Jeg kom med en række forudsætninger, jeg kom med en række betragtninger om, at der er usikkerhedsmomenter i denne situation, men at jeg, når usikkerhed og vanskeligheder lægges sammen med stålvalseværkets betydning i en normal situation, anser denne indsats for værende rimelig.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Ministeren var ligesom ved at give indtryk af, at jeg ikke havde læst bemærkningerne. Jeg kan orientere ministeren om, at jeg her har bemærkningerne og lovforslagene fra alle tre gange, regnskaberne for stålvalseværket, hvad statsrevisorerne skriver, hvad man har haft af indstillinger og rapporter, hvad der har været internationalt og nationalt i dagspressen osv., og jeg har læst det meget omhyggeligt gentagne gange. Jeg har også set i de seneste bemærkninger, at man forventer, at der bliver stigende skrotpriser, fordi det er billigere at producere stål på skrot end på malm. Jeg er gået i detaljer, jeg har kontrolleret tingene ved opringning til andre i udlandet osv. Jeg har undersøgt det meget nøje, men jeg finder ikke et eneste sted en garanti for, at vi ikke let kan få et sammenbrud på skrotmarkedet i hvert kvartal de næste 5 år. Det har ministeren ikke været i stand til at sige noget om, men det er stærkt sandsynligt, og hvis ministeren vil have den godhed at læse forhandlingerne her, vil han se, at det var ministeren selv, der forklarede, at han ikke vidste, hvordan det ville gå. Og så siger jeg, at når ministeren står her og påberåber sig, at man hermed sikrer en valutaindtjening på ½ mia kr. årligt, og i samme åndedrag siger, at man ikke ved, om der vil ske sammenbrud på skrotmarkedet, så har han modsagt sig selv, og det står fast. Og når en minister modsiger sig selv, er det ikke for stærke

ord at bruge, at ministeren ikke rigtig aner noget om situationen.

(Kort bemærkning).

Ellemann-Jensen (V):

Jeg skal naturligvis ikke afvise ministerens påpegning af, at en stor del af de penge, man taler om, selvfølgelig er tabt under alle omstændigheder. Det var jo netop også det, der lå i det forslag, jeg kom med fra starten, og hvor jeg sagde, at det, vi var villige til, var endda at afskrive fuldt ud, hvad staten måtte have sat i virksomheden på et eller andet tidspunkt, og så træde definitivt ud af det.

Men når jeg har hæftet mig ved det store tal, er det, fordi der er et godt gammelt ord, der siger, at man skal ikke smide gode penge efter dårlige. Og det, vi står og diskuterer her i dag, er jo, hvad man kan få for at blive ved med at lægge statslige midler ind i et foretagende, som man allerede i dag må konstatere at man har tabt meget betydelige beløb på, ligesom private aktionærer også har tabt meget betydelige beløb. Og da kan man undre sig over, at debatten i så ringe grad har drejet sig om, hvorvidt der overhovedet er noget perspektiv i at bevare en dansk stålindustri.

Ministeren er jo kommet med en række argumenter, nogle er gode, andre kan jeg ikke acceptere. Det er klart, at det er et stærkt argument at pege på, at her har man en i international sammenhæng meget moderne virksomhed med en dygtig ledelse, en virksomhed, som kan måle sig med de bedste virksomheder, man har rundt omkring i Europa, og det ville da også gøre ondt, hvis sådan en virksomhed, tvunget af internationale konjunkturer, måtte tvinges til en lukning. Det har ganske givet også gjort ondt i England, hvor man har bygget en endnu mere moderne virksomhed, som man valgte at lukke, endnu før den nogen sinde blev sat i drift. Det er nu engang den slags, man kan komme ud for, når man lever i et åbent samfund, hvor der i en speciel sektor opstår problemer.

Det er derimod et godt argument, når ministeren peger på, at dette er mange arbejdspladser, det er en egn, der bliver ramt hårdt, det er et godt argument, det vil gøre indtryk, og det er da også et rimeligt argument at pege på de helt klare nettovalutagevinster, der ligger i at have en dansk stålindustri.

[Ellemann-Jensen]

Men når ministeren begynder at tale om forsyningsikkerhed, hvis grænserne lukkes, og alt det dér, er det dog besynderligt at høre det fra en minister i en regering, der samtidig har sørget for at nedbryde de sjællandske brigader, så der ikke er nogen til at forsvare stålvalseværket på Sjælland, den dag en sådan forsyningsikkerhed måtte vise sig nødvendig.

Og så dette med at bevare det for absolut at have en dansk industri. Det er meget vanskeligt at acceptere sådan et argument i en verden, hvor der er overkapacitet af stålvalseværker, og hvor der er mulighed for at købe stålet billigere mange andre steder.

Det er derfor, vi er nødt til også under udvalgsarbejdet at prøve at anlægge den langt bredere vurdering: er det gode penge, vi smider efter dårlige, og hvad er overhovedet perspektivet i et bevare en dansk stålindustri, sådan som konjunkturerne ser ud?

Industriministeren (Erling Jensen):

Vi bevæger os jo langt omkring, når vi nu er nået helt ud i de sjællandske brigader, så jeg forstår, at vi er ved afslutningen.

Til hr. Askjær Jørgensen blot dette: jeg skal takke ham hjerteligt, fordi han viser sit dybtgående kendskab til hele denne sag ved stort set at citere det materiale, jeg har fremlagt for ham, samtidig med at han siger, at jeg aner ikke et dug om, hvad det er, vi taler om. Så all right, jeg tror, vi er nogenlunde fælles om forvirringen, hr. Askjær Jørgensen.

Men mere seriøst til hr. Ellemann-Jensen: perspektivet er vel, at Det Danske Stålvalseværk i en årelang situation med et dårligere apparatur dokumenterede sin levedygtighed med gode ledere og gode medarbejdere, når stålsituationen var normal. Perspektivet er vel dette, at der ikke er nogen af os, der forventer, at en stålsituation skal være så hårrejsende unormal, som den er i dette øjeblik. Perspektivet er vel, at det ville være dybt ulykkeligt, hvis vi endte med at have lukket stålvalseværket, relativt kort tid før vi nåede ind i en normal situation og stålvalseværket derefter i en lang, lang årrække kunne have dokumenteret sin levedygtighed og sin rentabilitet.

Men det, jeg prøver at sige, ikke så meget til hr. Ellemann-Jensen, for han greb det første gang, men til hr. Askjær Jørgensen, er, at

jeg har ikke ønsket – og det er jeg ked af at skulle bebrejdes – fra denne talerstol at give garantier om nøjagtige kvoter, om nøjagtige priser, om nøjagtige tal, for det kan hverken jeg eller nogen anden i Europa i dette øjeblik. Stålvalseværket har forsøgt så seriøst som muligt at opstille en plan og et budget, som svarer til alt det, stålvalseværket kan samle sammen om situationen hos sig selv, hos sine konkurrenter og i EF. Det er også det grundlag, vi er gået ud fra, og tættere tror jeg ikke vi kan komme det. Men at sige, at vi derefter garanterer for, at det holder under en udvikling, vi ikke kan gennemskue i en lang årrække, hverken kan eller vil jeg.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Den socialdemokratiske industriminister kom vel tæt på, da han hævdede, at jeg havde erkendt, at jeg kun vidste det om sagen, jeg havde læst i industriministerens bemærkninger. Jeg gjorde udtrykkelig opmærksom på, at jeg havde hentet information fra såvel den internationale som den danske presse og faglitteratur, og jeg har draget mine egne slutninger ved at læse regnskaberne fra stålvalseværket. Jeg har også læst, hvad statsrevisorerne har sagt om sagen, og så har jeg læst, hvad jeg selv har sagt tidligere, når vi har diskuteret dette her. Det ses i folketingets forhandlinger, og det viser sig, at det kom til at passe, men det, industriministeren sagde, viste sig ikke at komme til at passe.

Og så kan jeg da godt røbe, når vi er ved brigaderne, at vi har et nyt aktstykke liggende i finansudvalget, hvorefter forsvarsministeren vil klippe 480 mill. kr. af en materielanskaffelse til forsvaret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:**Anden næstformand (Ninn-Hansen):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udvalget til valgs prøvelse (19/5 81):

Udtræder: Gerda Møller (KF)

Nyt medl.: Helge Møller (KF)

Kulturudvalget (19/5 81):

Udtræder: Gerda Møller (KF)

Nyt medl.: Helge Møller (KF)

Udenrigsudvalget (19/5 81):

Udtræder: Gerda Møller (KF)

Nyt medl.: Helge Møller (KF)

Udvalget ang. det civile beredskab (19/5 81):

Udtræder: Gerda Møller (KF)

Nyt medl.: Helge Møller (KF)

Forsvarsudvalget (19/5 81):

Udtræder: Gerda Møller (KF)

Ny stedf.: Helge Møller (KF)

Uddannelsesudvalget (19/5 81):

Udtræder: Gerda Møller (KF)

Ny stedf.: Helge Møller (KF)

Nordisk Råd (19/5 81):

Udtræder: Gerda Møller (KF)

Ny stedf. for Hagen Hagensen: Helge Møller

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 20. maj 1981, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslæede dagsorden.

Mødet hævet kl. 18.04
